UNIUNEA NAŢIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

NEWSLETTER /septembrie 2015

SUMAR

- **Noul cod fiscal. Distincții și confuzii terminologice:”profesii independente”, ”activitate independentă”, ”venituri din profesii independente”, ”venituri din activități independente”, ”venituri din profesii liberale”, ”activităţile profesiilor liberale sau asimilate acestora”**
- **Extinderea sferei de aplicare a cazierului fiscal. Istoricul contribuabililor va fi păstrat încă 10 ani de la scoaterea din evidență**

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

- **Sinteza deciziilor de admitere a excepțiilor de neconstituționalitate privind dispoziții din Codul de procedură penală**

PROIECTE LEGISLATIVE

- **Proiectul privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenţei persoanei fizice: dobândirea de către avocat a calităţii de administrator al procedurii şi lichidator**

PROFESIA DE AVOCAT

- **ICCJ: Profesia de avocat nu poate fi exercitată decât de personae care dețin legal titlul professional de avocat dobândit în cadrul barourilor înființate și organizate prin lege cu procedura prevăzută de lege. Persoanele care exercită acte specifice profesiei de avocat sub titlul de ”avocat” pretins atribuit de asociații înființate de particulari săvârșesc infracțiunea de exercitare fără drept a profesiei de avocat.**
- **Semnarea „Cartei interprofesionale între judecători, procurori şi avocaţi”**

DREPT COMUNITAR

- **CJUE: O persoană fizică ce exercită profesia de avocat și încheie un contract de credit cu o bancă, fără ca scopul creditului să fie precizat în acest contract, poate fi considerată**

„consumator” atunci când contractul menționat nu este legat de activitatea profesională a acestui avocat

*

* *

Noul cod fiscal. Distincții și confuzii terminologice:”profesii independente”, ”activitate independentă”, ”venituri din profesii independente”, ”venituri din activități independente”, ”venituri din profesii liberale”, ”activităţile profesiilor liberale sau asimilate acestora”

LEGE nr. 227 din 8 septembrie 2015 privind Codul fiscal

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 688 din 10 septembrie 2015

Pe lângă noțiunea de ”profesii liberale”, Noul cod fiscal mai folosește și sintagmele ”profesii independente”, ”activitate independentă”, ”venituri din profesii independente”, ”venituri din activități independente”, ”venituri din profesii liberale”, activități desfășurate de ” de o manieră independentă”, ”activităţile profesiilor liberale sau asimilate acestora”.

În acest amalgam terminologic, trebuie clarificat sensul fiecărei expresii în parte, în funcție de titlul în care este abordată: impozit pe venit, contribuții sociale sau taxă pe valoare adăugată.

O primă constatare este aceea că legea fiscală face distincție între venituri din profesii independente, respectiv liberale și venituri din activități independente, respectiv dependente.

Din cuprinsul actului normativ se poate observa că legea face referire la venituri ”din profesii” independente/liberale atunci când enumeră la modul general veniturile impozabile, însă în reglementările de aplicare a acestora se referă la ”activități”. Ca atare, indiferent dacă veniturile sunt provenite din exercițiul unor profesii independente/liberale potrivit definițiilor,

natura ”activităților” concrete desfășurate de acestea –independente, respectiv dependente, determină dispozițiile aplicabile.

Disticțiile sunt importante sub aspectul aplicării dispozițiilor legale privind impozitul pe venit, TVA și contribuții sociale.

Însă nu întotdeauna sunt clare, putându-se remarca o inconsecvență în folosirea terminologiei.

1. **Profesii liberale versus profesii libere**

O primă observație este acea că Noul cod fiscal renunță la sintagma ”profesii libere” din actuala legislație fiscală, înlocuind-o cu cea de ”profesii liberale”, ceea ce este mult mai corect sub aspect terminologic. Prin utilizarea atributului ”libere”, per a contrario, ar însemna că celelalte profesii nu ar fi libere, ceea ce este împotriva logicii.

Art. 7 (34) din Noul cod fiscal definește **profesiile liberale** ca fiind ”acele ocupaţii exercitate pe cont propriu de persoane fizice, potrivit actelor normative speciale care reglementează organizarea şi exercitarea profesiei **respective**”.

Prin urmare, legea prevede două condiții pentru calificarea unei profesii liberale:

- să fie exercitată pe cont propriu (deci excluzând un raport de muncă)
- să fie exercitată potrivit actelor normative **speciale** care reglementează organizarea şi exercitarea profesiei **respective**

Un alt aspect care poate fi remarcat este acela că pentru definirea profesiei liberale, legea fiscală folosește termenul ”ocupație”, nu ”activitate”.

Pe de altă parte, se pune întrebarea dacă noțiunea de venituri din profesii ”libere” din accepțiunea codului fiscal în vigoare este echivalentă cu cea a veniturilor din profesii ”liberale, prevăzută de Noul cod fiscal.

Codul fiscal în vigoare nu definește profesiile ”libere”, ci doar enumeră veniturile din profesii libere. Potrivit art. 46, alin. (3) ”Constituie venituri din profesii libere veniturile obţinute din exercitarea profesiilor medicale, de avocat, notar, auditor financiar, consultant fiscal, expert

contabil, contabil autorizat, consultant de plasament în valori mobiliare, arhitect sau a altor profesii reglementate, desfăşurate în mod independent, în condiţiile legii". Totuși, la alin 1 al art. 46, care enumeră veniturile provenite din activități independente, sunt prevăzute și veniturile provenite din profesii libere, cu condiția să fie exercitate în mod indvidual și/sau într-o formă de asociere.

Potrivit Noului cod fiscal - Art. 67, alin. 2 - Constituie **venituri din profesii liberale** veniturile obţinute din prestarea de servicii cu caracter profesional, potrivit actelor normative speciale care reglementează organizarea şi exercitarea profesiei respective. Aceeași condiție a exercitării profesiei liberale în mod individual și/sau într-o formă de asociere este pusă și la art. 67, alin. 1, care enumeră veniturile din activităţi independente.

Noul cod fiscal prevede o definire mai largă a veniturilor din profesii liberale, în baza unui criteriu și renunțând la o enumerare a profesiilor, care s-ar putea dovedi limitativă în contextul evoluției rapide a profesiilor liberale.

În plus, în sens fiscal**, vennituriile sunt considerate " din profesii liberale"** numai dacă această profesie este exercitată în mod individual și/sau într-o asociere. De exemplu, profesia de medic, care este o profesie reglementată și considerată în mod tradițional liberală, poate fi exercitată atât individual cât și prin contract de muncă. Însă sub aspect fiscal, această profesie va fi considerată independentă și liberală numai în condițiile în care se exercită individual și/sau într-o formă de asociere.

Așadar, liberalismul tradițional al unei profesii și independența ca principiu al acesteia nu se confundă cu noțiunea de profesie liberală în sens fiscal și nici cu independența activităților în sens fiscal.

2. Profesii liberale, profesii independente și profesii reglementate

Noul cod fiscal nu definește și **profesiile independente**, deși face referire la această sintagmă, enumerând printre acestea și profesia de avocat. La art. Articolul 223, lit (l) Venituri impozabile obţinute din România ...(l) **venituri din profesii independente** desfăşurate în România - medic, avocat, inginer, dentist, arhitect, auditor şi alte profesii similare (...).

În accepțiunea legii fiscale, profesiile liberale fac parte din categoria profesiilor independente, însă nu se confundă cu acestea. Profesiile liberale se limitează numai la acelea reglementate prin legi speciale de organizare și exercitare a profesiei **respective**. Profesiile independente sunt o categorie mai largă, care cuprinde orice mod de exercitare a unei profesii în mod independent, indiferent dacă este sau nu reglementată prin legi speciale, excluzând însă un contract de muncă sau altă relație de angajare.

Noul cod fiscal nu face referire și la profesiile reglementate. Este însă important să fie marcată și distincția dintre profesiile independente, profesiile liberale și cele reglementate, întrucât deseori se face confuzie între acestea.

Profesiile liberale nu se confundă nici cu profesiile reglementate al căror drept comun îl reprezintă Legea nr. 200 din 25 mai 2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România.

Profesiile reglementate pot să nu fie independente, și cu atât mai puțin liberale, sub aspect fiscal.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 200/2004:

(1) Activitatea profesională reglementată reprezintă activitatea profesională pentru care accesul sau exercitarea în România este condiţionată, direct sau indirect, în conformitate cu legislaţia română în vigoare, de deţinerea unui document care să ateste nivelul de formare profesională.

(2) Sunt considerate activităţi profesionale reglementate activităţile exercitate cu titlu profesional, dacă utilizarea unui astfel de titlu este rezervată doar titularilor unor documente care atestă nivelul de formare profesională.

(3) Sunt considerate, de asemenea, activităţi profesionale reglementate activităţile desfăşurate de membrii unei organizaţii profesionale, dacă organizaţia respectivă:

a) are ca obiectiv fundamental promovarea şi menţinerea unui nivel ridicat într-un anumit domeniu profesional;

b) este recunoscută prin legea română în vederea realizării acestui obiectiv;

c) eliberează membrilor săi un document care atestă nivelul de formare profesională;

d) impune membrilor săi respectarea unor reguli de conduită profesională elaborate de aceasta;

e) conferă membrilor săi dreptul de a folosi un titlu profesional sau abrevierea acestuia şi de a beneficia de un statut corespunzător nivelului de formare profesională.

Așadar, condiția de bază a profesiei reglementate este existența unui titlu profesional remis fie de o autoritate publică, fie de o organizație profesională.

Însă, astfel de activități pot fi exercitate atât independent, cât și ca salariat. Or, sub aspect fiscal, activitatea salariată este exclusă din noțiunea activității independente.

Așa cum prevede și art. 1 (1) din Legea 200/2004, ” Prevederile prezentei legi se aplică oricărui cetăţean al unui stat membru al Uniunii Europene, denumită în continuare U.E., al Spaţiului Economic European, denumit în continuare S.E.E., sau al Confederaţiei Elveţiene care doreşte să exercite în România, în mod **independent sau ca salariat**, o profesie reglementată de legea română.

Prin urmare, în accepțiunea legii nr. 200/2004, o profesie reglementată poate fi exercitată atât independent, cât și ca salariat, criteriul de distincție este reglementarea prin lege specială a profesiei respective, ceea ce sub aspect fiscal nu are aceeași relevanță. Tocmai de aceea, legea fiscală nu folosește noțiunea de profesie reglementată și nici nu face trimitere la această lege.

3. Activități independente

Deși Noul cod fiscal nu definește profesiile independente (doar pe cele liberale), definește activitățile independente la art. 7 punctul 3 din cadrul Capitolulului III ”Definiţii”.

Art. 7 (3). activitate independentă - orice activitate desfăşurată de către o persoană fizică în scopul obţinerii de venituri, care îndeplineşte cel puţin 4 dintre următoarele criterii:

3.1. persoana fizică dispune de libertatea de alegere a locului şi a modului de desfăşurare a activităţii, precum şi a programului de lucru;

3.2. persoana fizică dispune de libertatea de a desfăşura activitatea pentru mai mulţi clienţi;

3.3. riscurile inerente activităţii sunt asumate de către persoana fizică ce desfăşoară activitatea;

3.4. activitatea se realizează prin utilizarea patrimoniului persoanei fizice care o desfăşoară;

3.5. activitatea se realizează de persoana fizică prin utilizarea capacităţii intelectuale şi/sau a prestaţiei fizice a acesteia, în funcţie de specificul activităţii;

3.6. persoana fizică face parte dintr-un corp/ordin profesional cu rol de reprezentare, reglementare şi supraveghere a profesiei desfăşurate, potrivit actelor normative speciale care reglementează organizarea şi exercitarea profesiei respective;

3.7. persoana fizică dispune de libertatea de a desfăşura activitatea direct, cu personal angajat sau prin colaborare cu terţe persoane în condiţiile legii;

Așadar, pentru ca o activitate să fie considerată independentă trebuie să îndeplinească 4 din cele 7 criterii enunțate mai sus.

Se poate trage concluzia că indiferent de profesia independentă, respectiv liberală, în cadrul căreia se exercită activitățile respective, organul fiscal poate reconsidera veniturile obținute ca fiind provenite din activități dependente, în cazul în care nu sunt îndeplinite 4 din cele 7 criterii prevăzute mai sus.

4. **Venituri provenite profesii sau din activități independente?**

Deși Noul cod fiscal definește, la art. 7 (3) ”activitățile independente”, așa cum s-a arătat mai sus, în cazul aplicării impozitului pe venit, face trimitere la ” **venituri din activităţi independente, definite conform art. 67**”.

Astfel, potrivit art. 61 – ”Categorii de venituri supuse impozitului pe venit”, categoriile de venituri supuse impozitului pe venit, potrivit prevederilor prezentului titlu, sunt următoarele: a) venituri din activităţi independente, definite conform art. 67;

Iar, potrivit art. 67 - ”Definirea veniturilor din activităţi independente”

(1) Veniturile **din activităţi independente cuprind** veniturile din activităţi de producţie, comerţ, prestări de servicii, **veniturile din profesii liberale** şi veniturile din drepturi de proprietate intelectuală, realizate în mod individual şi/sau într-o formă de asociere, inclusiv din activităţi adiacente.

(2) Constituie **venituri din profesii liberale** veniturile obţinute din prestarea de servicii cu caracter profesional, potrivit actelor normative speciale care reglementează organizarea şi exercitarea profesiei respective.

La rândul său, art. 67, alin 2 din același cod face distincție între ”venituri din activități independente” și ”venituri din profesii liberale”.

Din contextul actului normativ reiese că aceste distincții sunt făcute pentru a reglementa aplicarea regulii generale de stabilire a venitului net anual din activităţi independente, determinat în sistem real, pe baza datelor din contabilitate și pentru a excepta veniturile din profesii liberale de la stabilirea venitului net anual pe baza normelor de venit.

La o interpretare sumară a art. 67 alin 1 ar rezulta că atunci când este vorba de impozitul pe venit, veniturile provenite profesii liberale sunt întotdeauna venituri din activități independente, acestea fiind enumerate expres în ”definirea” noțiunii de veniturile **din activităţi independente. Mai observăm însă că art. 67 alin 1 nu prevede o definiție, deși mai multe reglementări din noul Cod fiscal fac trimitere la venituri din activităţi independente, ”definite” conform art. 67**. Acest articol conține doar o enumerare a tuturor categoriilor de venituri impozabile, care la fel de bine pot intra și în categoria veniturilor din activități considerate dependente (activități de producție, comerț, prestări servicii etc.)

Or, definiția este o operație logică prin care se determină conținutul unui concept, enumerând particularitățile de bază ale acestuia, ceea ce nu e cazul într-o enumerare, fără stabilirea criteriilor. Ca atare, trimiterile din Codul fiscal la art. 67 sunt improprii și de natură a crea confuzii.

Și în cadrul reglementărilor referitoare la contribuţiile de asigurări sociale de sănătate se face trimitere tot la ”definiția” prevăzută de art. 67. Conform art. 155 privind categoriile de venituri supuse contribuţiilor de asigurări sociale de sănătate: ”(1) Contribuabilii/Plătitorii de venit la sistemul de asigurări sociale de sănătate, prevăzuţi la art. 153, datorează, după caz, contribuţii de asigurări sociale de sănătate pentru următoarele categorii de venituri: (...) c) venituri din activităţi independente, definite conform art. 67”.

La capitolul privind Impozitul pe veniturile obţinute din România de nerezidenţi, la art. 223 privind veniturile impozabile obţinute din România, legea face referire la **veniturile obținute din ”profesii” independente**, însă în ceea ce privește reglementările privitoare la aplicarea impozitului face referiri la veniturile provenite din la activități independente.

Potrivit art. 223 – ”Venituri impozabile obţinute din România”, lit l, ” **venituri din profesii independente** desfăşurate în România - medic, avocat, inginer, dentist, arhitect, auditor şi alte profesii similare - în cazul când sunt obţinute în alte condiţii decât prin intermediul unui sediu permanent sau într-o perioadă ori în mai multe perioade care nu depăşesc în total 183 de zile pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive care se încheie în anul calendaristic vizat;

Articolul 226, însă, vorbește despre tratamentul fiscal al categoriilor de ”**venituri din activităţi independente**” impozabile în România obţinute de persoane fizice rezidente într-un stat membru al Uniunii Europene sau al Spaţiului Economic European.

5. **Activități desfășurate ” de o manieră independentă” și activități ”asimilate” profesiilor liberale**

În privința aplicării taxei pe valoarea adăugată, Noul cod fiscal, ca și cel în vigoare, prevede ”nuanțări” în cazul noțiunilor de activitate independentă și celei de profesie liberală.

Potrivit art. 269 – ”Persoane impozabile şi activitatea economică”:

”(1) Este considerată persoană impozabilă orice persoană care desfăşoară, **de o manieră independentă** şi indiferent de loc**, activităţi economice** de natura celor prevăzute la alin. (2), oricare ar fi scopul sau rezultatul acestei activităţi.

(2) În sensul prezentului titlu, **activităţile economice** cuprind activităţile producătorilor, comercianţilor sau prestatorilor de servicii, inclusiv activităţile extractive, agricole şi **activităţile profesiilor liberale sau asimilate acestora**. De asemenea constituie activitate economică exploatarea bunurilor corporale sau necorporale în scopul obţinerii de venituri cu caracter de continuitate.

(...)

(4) Nu acţionează **de o manieră independentă** angajaţii sau oricare alte persoane legate de angajator printr-un contract individual de muncă sau prin orice alte instrumente juridice care creează un raport angajator/angajat în ceea ce priveşte condiţiile de muncă, remunerarea sau alte obligaţii ale angajatorului.”

În acest context normativ, se pune întrebarea: din moment ce legea definește, mai nou, ”activitatea independentă”, de ce legiuitorul mai folosește și noțiunea activitate desfășurată ”în manieră independentă” în definirea activității economice? Există vreo deosebire din punct de vedere fiscal, între activitatea independentă și cea desfășurată în manieră independentă?

Intenția legiuitorului se poate observa din evoluția normelor metodologice ale actualului cod fiscal, care, prin modificări destul de recente, introduc criterii noi de calificare a persoanelor care ” nu acţionează de o manieră independentă”. Per a contrario, celelalte ar acționa de o manieră independentă.

Astfel, prin HG nr. 77 din 5 februarie 2014 pentru modificarea şi completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, punctul (7^1) se precizează că ” Persoanele care nu sunt legate de angajator printr-un contract individual de muncă**, ci prin alte instrumente juridice**, (7^1) în

condiţiile prevăzute la art. 127 alin. (3) din Codul fiscal, respectiv atunci când activitatea este exercitată de o persoană care nu dispune de o libertate de organizare corespunzătoare în ceea ce priveşte resursele materiale şi umane folosite pentru exerciţiul activităţii în discuţie, cum ar fi libertatea de a alege colaboratorii, orarul de lucru, baza materială necesare desfăşurării activităţii sale, şi riscul economic inerent acestei activităţi nu este suportat de această persoană. În acest sens a fost pronunţată hotărârea Curţii de Justiţie a Uniunii Europene în Cauza C-202/90 Ayuntamiento de Sevilla împotriva Recaudadores de Tributos de las Zonas primera y segunda."

În reglementarea anterioară a normelor metodologice, la punctul (7^1) se preciza doar că ”În sensul art. 127 alin. (3) din Codul fiscal, se consideră că nu acţionează de o manieră independentă persoana care desfăşoară o activitate dependentă potrivit art. 7 din Codul fiscal”.

Or, **criteriile de calificare a activității independente, prevăzute de HG nr. 77/2014 în cazul determinării persoanelor impozabile cu TVA au fost preluate în definiția activității independente**, atât de Legea nr. 187 din 2 iulie 2015 privind aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 6/2015 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cât și de Noul Cod fiscal.

În aceste condiții se pune întrebarea de ce mai era necesară folosirea unei terminologii diferite în Noul Cod fiscal, respectiv ” activități independente” și ”activități exercitate de o manieră independentă”?

Pe de altă parte, în condițiile în care Noul cod fiscal definește profesiile liberale, ce mai înseamnă **profesii ”asimilate” celor liberale**? Această exprimare era explicabilă în contextul în care nu erau definite profesiile libere, ci doar enumerate. Însă actuala definiție este capabilă să surprindă și evoluția lor.

Este foarte clar că în materie de TVA legiuitorul dorește să acopere orice fel de activitate economică, indiferent de aparența juridică a acesteia, conform principiului neutralității fiscale. Însă asemenea ”nuanțări” sau extinderi neexplicate ale termenilor pot da naștere la abuzuri.

Dacă adăugăm și treminologiile folosite în alte acte normative, inclusiv noțiunea de liber profesionist, din acest amalgam terminologic nu poate rezulta decât confuzia.

Extinderea sferei de aplicare a cazierului fiscal. Istoricul contribuabililor va fi păstrat încă 10 ani de la scoaterea din evidență

Ordonanţa Guvernului nr. 39 din 26 august 2015 privind cazierul fiscal

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 655 din 31 august 2015

Noua reglementare privind cazierul fiscal, prevăzută de OG nr. 39/2015 aduce o extindere a sferei de aplicare a cazierului fiscal dar și o organizare a unui ”istoric al contribuabililor” scoşi din evidenţa cazierului fiscal, dar care se va păstra timp de 10 ani de la data scoaterii din evidenţă.

În cazierul fiscal al persoanelor fizice, juridice şi al entităţilor fără personalitate juridică se înscriu informaţii privind faptele sancţionate contravenţional sau penal de legile fiscale, contabile, vamale, precum şi cele care privesc disciplina financiară. Spre deosebire de reglementarea anterioară, faptele sancţionate contravenţional cu avertisment nu se mai înscriu în cazierul fiscal.

Faptele pentru care se înscriu informaţii în cazierul fiscal vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a OG nr. 39/2015

În cazierul fiscal se înscriu şi informaţii din documentele întocmite pentru atragerea răspunderii solidare, patrimoniale sau a inactivităţii fiscale.

1. **Înscrierea informațiilor privind răspunderea solidară**

Se reglementează înscrierea în cazierul fiscal a situațiilor de atragere a răspunderii solidare prevăzute la alin. (1) al art. 27 din Codul de procedură fiscală, printr-o prevedere generală, care cuprinde toate situațiile în care organul fiscal emite decizie de atragere a răspunderii solidare, dar și pentru situațiile când debitorul este declarat insolvabil sau insolvent.

Conform art. 4, alin 4, lit a) din noua reglementare, ” atragerea răspunderii solidare cu debitorul, stabilită prin decizie a organului fiscal competent, emisă în condiţiile Codului de procedură fiscală, rămasă definitivă prin neexercitarea căilor de atac prevăzute de lege sau prin hotărâre judecătorească definitivă, în situaţia în care decizia organului fiscal a fost atacată în justiţie”.

În reglementarea anterioară erau excluse persoanele care răspund solidar cu debitorul și anume: asociaţii din asocierile fără personalitate juridică, inclusiv membrii întreprinderilor familiale, pentru obligaţiile fiscale datorate de acestea, alături de reprezentanţii legali care, cu rea-credinţă, au determinat nedeclararea şi/sau neachitarea obligaţiilor fiscale la scadenţă. De asemenea, erau excluși terții popriți, în privința sumelor sustrase indisponibilizării, precum și reprezentantul legal al contribuabilului care, cu rea-credinţă, declară băncii, că nu deţine alte disponibilităţi băneşti.

2. **Înscrierea informațiilor privind răspunderea patrimonială**

Se reglementază distinct înscrierea informațiilor privind atragerea răspunderii patrimoniale cu debitorul declarat insolvent prin hotărâre judecătorească definitivă, pentru creanţele care fac parte din pasivul debitorului şi sunt administrate de Agenţia Naţională de Administrare Fiscală (art. 4, alin 4, lit c)

3. **Înscrierea informațiilor cu privire la inactivitatea fiscală**

Noua reglementare extinde sfera de aplicare a cazierului fiscal cu privire la declararea stării de inactivitate și a entităţilor fără personalitate juridică.

Se precizează că înscrierea inactivităţii fiscale se face în cazierul fiscal al reprezentanţilor legali ai persoanei juridice, precum şi al reprezentanţilor legali sau desemnaţi ai entităţilor fără personalitate juridică ”existenţi în perioada în care au intervenit situaţiile de declarare a inactivităţii fiscal”.

De asemenea, se reglementează înscrierea inactivității fiscale și în cazierul fiscal al noilor reprezentanti legali desemnați, în situația în care se menţine starea de inactivitate fiscală pe o

perioadă mai mare de un semestru calendaristic de la data înscrierii menţiunii în registrul comerţului sau în evidenţele autorităţilor şi instituţiilor publice la care sunt înregistrate celelalte persoane care nu au obligaţia înregistrării la registrul comerţului (art. 4, alin. 7)

4. **Situații noi de scoaterea din evidenţă a contribuabililor care au informaţii înscrise în cazierul fiscal**

Se reglementează scoaterea din cazierul fiscal a inactivității fiscale în cazul persoanei care nu mai deţine calitatea de reprezentant legal sau reprezentant desemnat al contribuabilului aflat în stare de inactivitate. În această situaţie, inactivitatea fiscală se scoate din cazierul fiscal al persoanei la data împlinirii unui termen de un an de la data înscrierii menţiunii privind schimbarea reprezentantului legal în registrul comerţului sau în evidenţele autorităţilor şi instituţiilor publice la care sunt înregistrate celelalte persoane juridice şi entităţi fără personalitate juridică care nu se înregistrează la registrul comerţului sau de la data expirării mandatului, în situaţia în care acesta este limitat în timp şi nu a fost reînnoit.

5. **Situații noi de prezentare a cazierului fiscal**

Se reglementează obligativitatea prezentării certificatului de cazier fiscal în cazul cooptării unor noi membri în asociaţii şi fundaţii, atunci când aceştia dobândesc şi calitatea de reprezentanţi legali ai persoanei juridice deja înregistrate, de către aceştia.

6. **Păstrarea pentru 10 ani a istoricului contribuabililor care au fost scoşi din evidenţa cazierului fiscal**

Noua reglementare prevede obligativitatea organizării de către Agenţia Naţională de Administrare Fiscală a ”istoricului contribuabililor” care au fost scoşi din evidenţa cazierului fiscal. Informaţiile din istoric se păstrează pentru o perioadă de 10 ani de la data scoaterii din evidenţă şi se utilizează de organele fiscale, potrivit legii. Conform expunerii de motive, aceste informații se utilizează de organele fiscale în realizarea analizei de risc.

7. **Noi modlități de eliberare a certficatului de cazier fiscal**

Certificatului de cazier fiscal poate fi eliberat de către oricare dintre organele fiscale competente, indiferent de domiciliul fiscal al contribuabilului, în prezenţa acestuia sau a reprezentantului legal.

De asemenea, certificatul de cazier fiscal va putea fi eliberat și în format electronic.

Noile prevederi privind restituirea taxelor auto achitate în perioada 1 ianuarie 2007-14 ianuarie 2013

Ordonanţa Guvernului nr. 40 din 26 august 2015 pentru modificarea și completarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule

Publicat în Monitorul Oficial nr. 655 din 31 august 2015

Potrivit prevederilor OG nr. 40/2015, contribuabilii care au achitat taxa specială pentru autoturisme şi autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule sau taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, potrivit reglementărilor legale în vigoare la momentul înmatriculării, pot solicita restituirea integrală a acesteia, inclusiv dobânzile aferente, fără a mai fi necesară o acțiune în instanță în acest scop.

1. **Ce taxe se restituie?**

Se restituie taxele achitate în perioada 1.01.2007 – 14.01.2013, în baza următoarelor acte normative:

- Legea nr. 9 din 6 ianuarie 2012 privind **taxa pentru emisiile poluante** provenite de la autovehicule, publicată în Monitorul Oficial nr. 17 din 10 ianuarie 2012 (în vigoare de la 13.01.2012 – 14.03.2013)
- OUG nr. 50 din 21 aprilie 2008 pentru instituirea **taxei pe poluare** pentru autovehicule, publicată în Monitorul Oficial nr. 327 din 25 aprilie 2008 (în vigoare de la 1.07. 2008 - 12.01.2012)

- OUG nr. 110 din 21 decembrie 2008 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal (**taxa speciale autoturismele şi autovehicule**), publicată în Monitorul Oficial nr. 1.028 din 27 decembrie 2006 (în vigoare de la 1.01. 2007 - 30.06.2008)

Nu se restituie taxele achitate de la în baza OUG nr. 9 din 19 februarie 2013 privind **timbrul de mediu** pentru autovehicule, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 119 din 4 martie 2013 in vigoare de la 15. 03.2013.

De asemenea, conform completării prevăzute la art.1, punctul 1 din OG nr. 40 din 26 august 2015 , obligaţia de plată a timbrului intervine " cu ocazia transcrierii dreptului de proprietate asupra autovehiculului rulat în situaţia autovehiculelor pentru care s-a emis decizie de restituire a taxei speciale pentru autoturisme şi autovehicule, taxei pe poluare pentru autovehicule sau taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, în conformitate cu prevederile art. 12". Cu alte cuvinte, cei cărora li s-a restituit taxa, pe cale administrativă, conform noilor prevederi, **vor trebui să plătească timbrul de mediu în baza OUG nr. 9 din 19 februarie 2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule**.

2. **Procedura de restituire**

Taxele auto și dobânzile datorate datorate contribuabilului pentru perioada cuprinsă între data perceperii taxei şi data restituirii acesteia se restituie pe parcursul a 5 ani calendaristici, prin plata în fiecare an a 20% din valoarea acestora, iar plata tranşelor anuale se efectuează conform graficului stabilit de organul fiscal competent. Sumele reprezentând taxele auto, precum şi dobânzile calculate până la data plăţii integrale se actualizează cu indicele preţurilor de consum publicat pe portalul Institutului Naţional de Statistică la data emiterii deciziei de restituire

Procedura de efectuare a plăţii sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme şi autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule sau taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, precum şi dobânzile calculate până la data plăţii integrale va fi stabilită prin ordin al ministrului mediului, apelor şi pădurilor şi al preşedintelui Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală.

Cererea de restituire trebuie adresată organului fiscal competent, în termenul de prescripţie prevăzut Codul art 135 din Codul de procedură fiscală, potrivit căruia dreptul contribuabililor de a cere compensarea sau restituirea creanţelor fiscale se prescrie în termen de 5 ani de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naştere dreptul la compensare sau restituire.

Cererile de restituire se se soluţionează de către organul fiscal în termen de 45 de zile de la înregistrare, prin decizie care se comunică persoanei interesate în termen de maximum 10 zile de la emitere. În situaţiile în care, pentru soluţionarea cererii, sunt necesare informaţii suplimentare relevante pentru luarea deciziei, acest termen se prelungeşte cu perioada cuprinsă între data solicitării şi data primirii informaţiilor solicitate.

Împotriva deciziei organului fiscal, precum şi în cazul nesoluţionării cererii de restituire în termenul prevăzut de lege, persoana interesată poate face contestaţie în condiţiile titlului IX din Ordonanţa Guvernului nr. 92/2003, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în termen de 30 de zile de la comunicarea deciziei sau, după caz, de la împlinirea termenului în care trebuia soluţionată cererea de restituire. Soluționarea contestației se face în termen de 45 de zile de la data depunerii acesteia și decizia se comunică de îndată contestatorului.

Deciziile emise în soluţionarea contestaţiilor pot fi contestate la instanţa judecătorească de contencios administrativ competentă, potrivit prevederilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

Sinteza deciziilor de admitere a excepțiilor de neconstituționalitate privind dispoziții din Codul de procedură penală

De la data intrării în vigoare a Noului cod de procedură penală – 1 februarie 2014, Curtea Constituțională a României (CCR) a pronunțat 15 decizii prin care constată neconstituționalitatea mai multor dispoziții din acest cod.

Aspectele de neconstituționalitate privind durata arestului preventiv și cele privind măsurile preventive ale controlului judiciar şi ale controlului judiciar pe cauţiune au fost remediate prin ordonanțe de urgență, înainte de publicarea Deciziilor Curții Constituționale în Monitorul Oficial. Aceasta deoarece, așa cum se arată în considerentele deciziilor CCR remedierea deficiențelor de reglementare constatate prin deciziile CCR până la data publicării acestora în Monitorul Oficial determină înlăturarea viciului de neconstituționalitate și menținerea în fondul activ al legislației a dispozițiilor în privința cărora s-a constatat neconstituționalitatea, dacă au fost aduse corectivele în sensul arătat prin deciziile CCR.

Însă în majoritatea deciziilor, instanța constituțională desființează dispozițiile din codul de procedură penală care încalcă dreptul la un proces echitabil în componentele sale privind contradictorialitatea, oralitatea și egalitatea armelor, în special în procedura camerei preliminare. Aceste aspecte de neconstituționalitate nu au fost corectate încă, deși termenul de 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale a expirat. Ca urmare a faptului că, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu au pus de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției, aceste texte și-au încetat efectele juridice.
În cazul în care Curtea a declarat neconștituționale anumite sintagme, acestea și-au încetat efectele juridice.
Redăm mai jos deciziile CCR – în ordinea descendentă a pronunțării acestora - prin care au fost declarate neconstituționale prevederi din Codul de procedură penală, precum și remediile legislative, în cazul în care acestea au fost adoptate.

1. Decizia nr. 553 din data de 16.07.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.223 alin.(2) din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.707 din data de 21.09.2015)
Curtea a admis excepția de neconstituționalitate şi a constatat că **sintagma „o infracţiune de trafic de stupefiante” din cuprinsul dispoziţiilor art.223 alin.(2) din Codul de procedură penală este neconstituţională.**

Art.223 alin.(2) din Codul de procedură penală:

„Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată şi dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârşit o infracţiune intenţionată contra vieţii, o infracţiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracţiune contra securităţii naţionale prevăzută de Codul penal şi alte legi speciale, o infracţiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, şantaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracţiune de corupţie, o infracţiune săvârşită prin mijloace de comunicare electronică sau o altă infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare şi, pe baza evaluării gravităţii faptei, a modului şi a circumstanţelor de comitere a acesteia, a anturajului şi a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale şi a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică”.

Curtea a reţinut că măsura arestării preventive, prevăzută la art.223-240 din Codul de procedură penală, este o măsură preventivă privativă de libertate, de a cărei esenţă este restrângerea libertăţii individuale, prevăzute la art.23 din Constituţie, şi executarea ei într-un centru de detenţie. Reglementarea de către legiuitor a acestei măsuri nu se poate realiza decât cu asigurarea tuturor garanţiilor specifice dreptului la un proces echitabil, prevăzut la art.21 alin.(3) din Constituţie, precum şi a standardelor de calitate a legii, respectiv claritatea şi previzibilitatea, consacrate de art.1 alin.(5) din Constituţie, precum şi de principiul legalităţii procesului penal, prevăzut la art.2 din Codul de procedură penală.

Or, în condiţiile în care infracţiunea de trafic de stupefiante nu este reglementată în legislaţia penală română, nici în cuprinsul Codului penal nici în cuprinsul unei legi speciale, enumerarea sa printre infracţiunile pentru care poate fi luată măsura arestării preventive este neconstituţională.

2. Decizia nr. 552 din data de 16.07.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.3 alin.(3) teza a doua, art.342, art.343, art.344 alin.(1)-(3), art.345 alin.(2) şi (3), art.346 alin.(2) – (7), art.347 alin.(1) şi (2) şi art.348 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.707 din data de 21.09.2015)

Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispoziţiilor **art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală** şi a constatat că soluţia legislativă conform căreia exercitarea funcţiei de verificare a legalităţii netrimiterii în judecată este compatibilă cu exercitarea funcţiei de judecată este neconstituţională.

*A**rt.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală**: „În desfăşurarea aceluiaşi proces penal, exercitarea unei funcţii judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcţii judiciare, cu excepţia celei prevăzute la alin. (1) lit. c), care este compatibilă cu funcţia de judecată."*

Curtea a reţinut că, potrivit art.64 alin.(5) şi (6) din Codul de procedură penală, judecătorul care a participat la soluţionarea plângerii împotriva soluţiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată nu poate participa în aceeaşi cauză la judecata în fond sau în căile de atac. De aceea, aşa cum a stabilit Curtea Constituţională în jurisprudenţa sa (Decizia nr.599 din 21 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.886 din 5 decembrie 2014 şi Decizia nr. 663 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.52 din 22 ianuarie 2015), spre deosebire de procedura prevăzută de art. 342 şi următoarele din Codul de procedură penală, unde acuzaţia în materie penală a fost realizată deja, în cazul plângerilor formulate împotriva soluţiilor de netrimitere sau neurmărire penală dispuse de procuror, judecătorul de cameră preliminară astfel competent nu poate să exercite şi funcţia de judecată pe fond, întrucât încheierea pronunţată în temeiul art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală are valenţele unui rechizitoriu, deci a unei acuzaţii în materie penală. Prin urmare, judecătorul care dispune începerea judecăţii, în baza art.341 alin.(7) pct.2 lit.c) din Codul de procedură penală, este incompatibil să exercite şi funcţia de judecată, în caz contrar încălcându-se art.21 alin.(3) din Constituţie referitor la dreptul la un proces echitabil, şi art.124 alin.(2) din Legea fundamentală, potrivit căruia justiţia este unică, imparţială şi egală pentru toţi.

3. Decizia nr. 542 din data de 14.07.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.431 alin.(1) din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.707 din data de 21.09.2015)

Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art.431 alin.(1) din Codul de procedură penală** conform cărora *„Instanța examinează admisibilitatea în principiu (a contestației în anulare, în camera de consiliu, **fără citarea părților**”.*

Curtea a constatat că soluția legislativă potrivit căreia admisibilitatea în principiu a contestației în anulare se examinează de către instanță „fără citarea părților” este neconstituțională.

4. Decizia nr. 506 din data de 30.06.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.459 alin.(2) din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.539 din data de 20.07.2015)

Curtea a admis excepţia de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 459 alin.(2) din Codul de procedură penală**, conform cărora „Admisibilitatea în principiu (n.r. a cererii de revizuire) se examinează de către instanță, în camera de consiliu, **fără citarea părților**”.

Curtea a constatat că soluția legislativă potrivit căreia admisibilitatea în principiu a cererii de revizuire se examinează de către instanță „fără citarea părților” este neconstituțională.

Pentru a pronunţa această soluţie, Curtea a reţinut că excluderea părților din această primă fază a soluționării căii de atac extraordinare a revizuirii și soluționarea admisibilității în principiu a cererii de revizuire doar cu participarea procurorului determină ruperea echilibrului procesual şi încălcarea principiului egalităţii armelor, componentă a dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art.21 alin.(3) din Constituţie, care presupune ca fiecare parte să dispună de posibilitatea rezonabilă de a-şi prezenta cauza în condiţii care să nu o plaseze într-o situaţie dezavantajoasă faţă de adversarul său.

Prin urmare, atâta vreme cât admisibilitatea în principiu a cererii de revizuire se soluționează cu participarea procurorului, din perspectiva contradictorialităţii, ca element definitoriu al

egalităţii de arme şi, implicit, al dreptului la un proces echitabil, norma legală trebuie să permită citarea părților în scopul asigurării posibilităţii acestora de a participa la această etapă procesuală.

5. Decizia nr. 496 din data de 23.06.2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art.335 alin.(4)** din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.708 din data de 22.09.2015)

Curtea Constituțională a admis excepţia de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 335 alin.(4) din Codul de procedură penală, conform cărora *„Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancţiunea nulităţii. Judecătorul de cameră preliminară hotărăşte prin încheiere motivată, în camera de consiliu,* ***fără participarea procurorului şi a suspectului sau, după caz, a inculpatului****, asupra legalităţii şi temeiniciei ordonanţei prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă.”.*

Curtea a constatat că prevederile art.335 alin.(4) din Codul de procedură penală sunt neconstituţionale cu privire la soluţia legislativă conform căreia judecătorul de cameră preliminară hotărăşte „fără participarea procurorului şi a suspectului sau, după caz, a inculpatului”.

6. Decizia nr. 423 din data de 09.06.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor **art.488 ind.4 alin.(5)** din Codul de procedură penală şi ale art.105 din Legea nr.255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative care cuprind dispoziţii procesual penale (Publicată în Monitorul Oficial nr.538 din 20.07.2015)

Curtea Constituțională a admis excepţia de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 488^4 alin.(5)** din Codul de procedură penală conform cărora *„Contestaţia se soluţionează prin încheiere, în camera de consiliu,* ***fără participarea părţilor şi a procurorului****”* .

Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispoziţiilor art.488[4] alin.(5) din Codul de procedură penală şi a constatat că soluţia legislativă potrivit căreia contestaţia privind durata procesului penal se soluţionează „fără participarea părţilor şi a procurorului” este neconstituţională.

7. **Decizia nr. 361 din data de 07.05.2015** referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.218 - 222 și art.241 alin.(1[1]) lit.a) din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.419 din data de 12.06.2015)

Curtea a admis excepţia de neconstituționalitate privind dispozițiile **art.222 din Codul de procedură penală** – **Durata arestului la domiciliu,** care aveau următorul conţinut:

„(1) În cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit, în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depăşească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoţită de dosarul cauzei, cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, sesizat potrivit alin. (4), fixează termen de soluţionare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu şi dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestaţiei.

(9) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(10) Durata privării de libertate dispusă prin măsura arestului la domiciliu nu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale."

Curtea a constatat că, prin **omisiunea legiuitorului de a reglementa în cuprinsul acestui articol termenul şi durata maximă a măsurii preventive a arestului la domiciliu** luate în procedura de cameră preliminară şi în cursul judecăţii în primă instanţă, sunt încălcate dispoziţiile constituţionale cuprinse în art.23 – libertatea individuală, art.25 – libera circulaţie, art.26 - viaţa intimă, familială şi privată, art.39 - libertatea întrunirilor, art.41 - munca şi protecţia socială a muncii şi, respectiv în art. 53 - restrângerea exerciţiului drepturilor sau libertăţilor fundamentale.

Noua reglementare :

OUG nr. 24 din 30 iunie 2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 473 din 30 iunie 2015

Precizare: La punctul 30 din Decizia nr. 361 din data de 07.05.2015 se precizează că în privința efectelor deciziilor Curții Constituționale, potrivit art. 147 alin.(1) din Constituție, „Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții

Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.” În cauză, Curtea reține că **remedierea deficienței de reglementare constatate prin prezenta decizie până la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, determină înlăturarea viciului de neconstituționalitate și menținerea în fondul activ al legislației a dispozițiilor art. 222 din Codul de procedură penală, împreună cu corectivele aduse în sensul arătat prin prezenta decizie.**

De aceea, OUG nr. 24 din 30 iunie 2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală a fost adoptată în procedură de urgență și publicată în Monitorul Oficial nr. 473 din 30 iunie 2015, la 18 zile de la data publicării Deciziei CCR.

Astfel, art 222 a fost modificat și are următorul cuprins:

"Art. 222

Durata arestului la domiciliu

(1) În cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depăşească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul unde s-a constatat săvârşirea infracţiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi şi libertăţi este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoţită de dosarul cauzei, cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi şi libertăţi, sesizat potrivit alin. (4), fixează termen de soluţionare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu şi dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi şi libertăţi admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestaţiei.

(9) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(10) Durata privării de libertate dispusă prin măsura arestului la domiciliu nu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.

(11) Dispoziţiile art. 219 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(12) În procedura de cameră preliminară şi în cursul judecăţii, măsura arestului la domiciliu poate fi dispusă pe o perioadă de cel mult 30 de zile. Dispoziţiile art. 239 se aplică în mod corespunzător."

De asemenea, în scopul punerii în aplicare a Deciziei Curții Constituționale, au fost modificate art 207, alineatul (6) și art. 208, alineatul (4), care, în urma intrării în vigoare a OUG nr. 24 din 30 iunie 2015 au următorul cuprins:

Articolul 207, alineatul (6) : ”În tot cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu, verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive şi a măsurii arestului la domiciliu sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menţinerea acestor măsuri. Dispoziţiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător."

2. La articolul 208, alineatul (4) : ”În tot cursul judecăţii, instanţa, din oficiu, prin încheiere, verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat menţinerea măsurii arestării preventive şi a măsurii arestului la domiciliu dispuse faţă de inculpat sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menţinerea acestor măsuri."

8. Decizia nr. 336 din data de 30.04.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.235 alin.1 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.342 din data de 19.05.2015)

Curtea a admis excepţia de neconstituționalitate a dispozițiilor **art.235 alin.(1) din Codul de procedură penală**, dispoziţii care au următorul conţinut: **„Propunerea de prelungire a arestării preventive împreună cu dosarul cauzei se depun la judecătorul de drepturi şi libertăţi cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive”** și a constatat că dispozițiile art.235 alin.(1) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care nerespectarea termenului „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” atrage incidența art.268 alin.(1) din Codul de procedură penală.

Curtea a reţinut că nerespectarea termenului de depunere a propunerii de prelungire a arestării preventive la judecătorul de drepturi și libertăți „cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” este de natură să cauzeze o vătămare procesuală, concretizată în încălcarea dreptului fundamental la apărare al inculpatului arestat, consacrat de art.24 din Constituţie şi de art.6 par.3 lit.b) din Convenţia pentru apărarea drepturilor şi a libertăţilor

fundamentale, pe de o parte, şi încalcă dispoziţiile constituţionale ale art.124 privind înfăptuirea justiţiei, pe de altă parte.

Prin urmare, Curtea constată că nedepunerea propunerii de prelungire a arestării preventive cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive atrage incidenţa normelor procesual penale ale art.268 alin.(1) din Codul de procedură penală, sancțiunea fiind decăderea procurorului din exerciţiul dreptului de a depune propunerea de prelungire a duratei arestului preventiv și nulitatea actului făcut peste termen.

9. Decizia nr. 235 din data de 07.04.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.484 alin.(2) şi ale art.488 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.364 din data de 26.05.2015)

Curtea Constituțională a admis excepţia de neconstituționalitate a dispozițiilor **art.488 alin.(1), (2), (3) şi (4) şi ale art.484 alin.(2) din Codul de procedură penală**, dispoziţii care au următorul conţinut:

Art. 488 alin.(1), (2), (3) şi (4) din Codul de procedură penală:

(1) Împotriva sentinţei pronunţate potrivit art. 485, procurorul şi inculpatul pot declara apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

(2) Împotriva sentinţei prin care acordul de recunoaştere a fost admis, se poate declara apel numai cu privire la felul şi cuantumul pedepsei ori la forma de executare a acesteia.

(3) La soluţionarea apelului se citează inculpatul. (4) Instanţa de apel pronunţă una dintre următoarele soluţii:

a) respinge apelul, menţinând hotărârea atacată, dacă apelul este tardiv sau inadmisibil ori nefondat;

b) admite apelul, desfiinţează sentinţa prin care acordul de recunoaştere a fost admis numai cu privire la felul şi cuantumul pedepsei sau la forma de executare a acesteia şi pronunţă o nouă hotărâre, procedând potrivit art. 485 alin. (1) lit. a), care se aplică în mod corespunzător;

c) admite apelul, desfiinţează sentinţa prin care acordul de recunoaştere a fost respins, admite acordul de recunoaştere a vinovăţiei, dispoziţiile art. 485 alin. (1) lit. a) şi art. 486 aplicându-se în mod corespunzător.";

Art.484 alin.(2) din Codul de procedură penală: „(2) Instanţa se pronunţă asupra acordului de recunoaştere a vinovăţiei prin sentinţă, în urma unei proceduri necontradictorii, în şedinţă publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului şi avocatului acestuia, precum şi a părţii civile, dacă este prezentă."

În urma deliberărilor, cu unanimitate de voturi, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile **art.488 alin.(1)-(4)** din Codul de procedură penală, precum și soluția legislativă care exclude partea vătămată, partea civilă şi partea responsabilă civilmente de la audierea în faţa instanţei de fond cuprinsă în art.**484 alin.(2) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.**

Curtea a constatat că reglementarea cuprinsă în art.488 alin.(1)-(4) din Codul de procedură penală încalcă dispoziţiile art.16 alin.(1), art.21 alin.(1) şi (2), art.24 alin.(1), precum şi art.129 din Constituţie, întrucât:

- exclude partea vătămată, partea civilă şi partea responsabilă civilmente de la dreptul de a formula apel împotriva unei sentinţe prin care instanţa se pronunţă cu privire la acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi de a fi citate la soluţionarea apelului;

- limitează motivele pentru care participanţii la procesul penal pot formula apel împotriva unei asemenea sentinţe;

- limitează soluţiile pe care le poate pronunţa instanţa de apel.

De asemenea, Curtea a constatat neconstituţionalitatea soluţiei legislative prevăzute de **art.484 alin.(2)** din Codul de procedură penală care exclude partea vătămată, partea civilă şi partea responsabilă civilmente de la audierea în faţa instanţei de fond, înainte de pronunţarea soluţiei cu privire la acordul de recunoaştere a vinovăţiei.

10. Decizia nr. 166 din data de 17.03.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.54, art.344 alin.(3) şi (4), art.346 alin.(3) şi (7), art.347 şi art.549 ind.1 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.264 din data de 21.04.2015)

Curtea a admis excepţia de neconstituţionalitate a dispozițiilor **art.549¹ alin.(2) art.549¹ alin.(3), art.549¹ alin.(5)** din Codul de procedură penală:

Art.549¹ din Codul de procedură penală privind ”Procedura de confiscare sau desfiinţare a unui înscris în cazul clasării”

(…)

(2) Judecătorul de cameră preliminară comunică persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate o copie a ordonanţei, punându-le în vedere că în termen de 10 zile de la primirea comunicării pot depune note scrise.

(3) După expirarea termenului prevăzut de alin. (2), judecătorul de cameră preliminară se pronunţă asupra cererii prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea procurorului ori a persoanelor prevăzute la alin. (2), putând dispune una dintre următoarele soluţii:

a) respinge propunerea şi dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării;

b) admite propunerea şi dispune confiscarea bunurilor ori, după caz, desfiinţarea înscrisului.

(…)

(5) Contestaţia se soluţionează de către instanţa ierarhic superioară celei sesizate ori, când instanţa sesizată este Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, de către completul competent potrivit legii, care se pronunţă prin încheiere motivată, fără participarea procurorului şi a persoanelor prevăzute la alin. (2), putând dispune una dintre următoarele soluţii:

a) respinge contestaţia ca tardivă, inadmisibilă sau nefondată;

b) admite contestaţia, desfiinţează încheierea şi rejudecă propunerea potrivit alin. (3).”

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi:

- a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că dispoziţiile art.549[1] alin.(2) din Codul de procedură penală sunt neconstituţionale;

- a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că soluţia legislativă cuprinsă în art.549[1] alin.(3) din Codul de procedură penală, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunţă „în camera de consiliu, fără participarea procurorului ori a persoanelor prevăzute la alin.(2)”, este neconstituţională;

- a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că soluţia legislativă cuprinsă în art.549[1] alin.(5) din Codul de procedură penală, potrivit căreia instanţa ierarhic superioară ori completul competent se pronunţă „fără participarea procurorului şi a persoanelor prevăzute la alin.(2)”, este neconstituţională.

11. Decizia nr. 76 din data de 26.02.2015 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.174 din data de 13.03.2015)

Curtea a admis excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor **art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală**, potrivit cărora *„Probele administrate în cursul urmăririi penale şi necontestate de către părţi nu se readministrează în cursul cercetării judecătoreşti. Acestea sunt puse în dezbaterea contradictorie a părţilor şi sunt avute în vedere de instanţă la deliberare.”*

Curtea a constatat că soluţia legislativă de excludere a procurorului de la dezbaterea contradictorie a probelor, cuprinsă în art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală, este neconstituţională.

12. Decizia nr. 712 din data de 04.12.2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.211—217 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.33 din data de 15.01.2015)

Curtea a admis excepţia de neconstituționalitate a dispozițiilor art.211-217 din Codul de procedură penală care reglementează măsurile preventive ale controlului judiciar şi ale controlului judiciar pe cauţiune.

Art.211—215 din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins:

Secţiunea a 3-a Controlul judiciar

— Art.211: Condiții generale

„(1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă această măsură preventivă este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art.202 alin.(1).

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin.(1).";

— Art.212: Luarea măsurii controlului judiciar de către procuror

„(1) Procurorul dispune citarea inculpatului aflat în stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat în stare de reținere.

(2) Inculpatului prezent i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele luării măsurii controlului judiciar.

(3) Măsura controlului judiciar poate fi luată numai după audierea inculpatului, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu. Dispozițiile art.209 alin.(6)—(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul dispune luarea măsurii controlului judiciar prin ordonanță motivată, care se comunică inculpatului.";

— Art.213: Calea de atac împotriva măsurii controlului judiciar dispuse de procuror

„(1) Împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar, în termen de 48 de ore de la comunicare, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin.(1) fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea inculpatului.

(3) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să dispună asupra măsurii luate de procuror.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(5) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(6) Judecătorul de drepturi și libertăți poate revoca măsura, dacă au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a acesteia.

(7) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunțarea încheierii.";

— Art.214: Luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată

„(1) Judecătorul de cameră preliminară în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, luarea măsurii controlului judiciar sau instanța de judecată față de inculpat, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată sesizat potrivit alin.(1) dispune citarea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Prezența avocatului inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.";

— Art.215: Conținutul controlului judiciar

„(1) Pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;

c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat.

(2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;

b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;

c) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

d) să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale;

e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta;

f) să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență;

g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;

h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;

i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar;

j) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme;

k) să nu emită cecuri.

(3) În cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata acestuia și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, măsura controlului judiciar se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

(4) Supravegherea respectării de către inculpat a obligațiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către instituția, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus măsura, în condițiile legii.

(5) Dacă, în cadrul obligației prevăzute la alin.(2) lit.a), s-a impus inculpatului interdicția de a părăsi țara sau o anumită localitate, câte o copie a ordonanței procurorului ori, după caz, a încheierii se comunică, în ziua emiterii ordonanței sau a pronunțării încheierii, inculpatului, unității de poliție în a cărei circumscripție locuiește, precum și celei în a cărei circumscripție are interdicția de a se afla acesta, serviciului public comunitar de evidență a persoanelor, Poliției de Frontieră Române și Inspectoratului General pentru Imigrări, în situația celui care nu este cetățean român, în vederea asigurării respectării de către inculpat a obligației care îi revine. Organele în drept dispun darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(6) Instituția, organul sau autoritatea prevăzute la alin.(4) verifică periodic respectarea obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății.

(7) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu reacredință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

(8) În cursul urmăririi penale, procurorul care a luat măsura poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanță, impunerea unor noi obligații pentru inculpate ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după audierea inculpatului.

(9) Dispozițiile alin.(8) se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății, când judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu, după audierea inculpatului.”

Secţiunea a 4-a Controlul judiciar pe cauţiune

Articolul 216 Condiţii generale

„(1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpat, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 223 alin. (1) și (2), luarea acestei măsuri este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1), iar inculpatul depune o cauțiune a cărei valoare este stabilită de către organul judiciar.

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1).

(3) Dispozițiile art. 212-215 se aplică în mod corespunzător".

Art. 217 - Conținutul cauțiunii

„(1) Consemnarea cauțiunii se face pe numele inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate la dispoziția organului judiciar ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limita unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ judiciar.

(2) Valoarea cauțiunii este de cel puțin 1.000 lei și se determină în raport cu gravitatea acuzației aduse inculpatului, situația materială și obligațiile legale ale acestuia.

(3) Pe perioada măsurii, inculpatul trebuie să respecte obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1) și i se poate impune respectarea uneia ori mai multora dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (2). Dispozițiile art. 215 alin. (3)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Cauțiunea garantează participarea inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la alin. (3).

(5) Instanța de judecată dispune prin hotărâre confiscarea cauțiunii, dacă măsura controlului judiciar pe cauțiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele prevăzute la alin. (9).

(6) În celelalte cazuri, instanța de judecată, prin hotărâre, dispune restituirea cauțiunii.

(7) Dispozițiile alin. (5) și (6) se aplică în măsura în care nu s-a dispus plata din cauțiune, în ordinea următoare, a despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(8) În cazul în care dispune o soluție de netrimitere în judecată, procurorul dispune și restituirea cauțiunii.

(9) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar pe cauțiune, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea motivată a procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege".

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile art.211-217 din Codul de procedură penală sunt neconstituţionale, întrucât încalcă art.53 din Constituţie referitor la restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi fundamentale cu raportare la libertatea individuală (art.23), la libera circulaţie (art.25) şi la viaţa intimă, familială şi privată (art.26).

În pronunţarea acestei soluţii, Curtea a constatat că, deşi noul Cod de procedură penală include printre măsurile preventive controlul judiciar şi controlul judiciar pe cauţiune, nu prevede durata pentru care pot fi dispuse aceste măsuri. Or, caracterul excepţional al măsurilor preventive, care implică restrângerea exerciţiului unor drepturi şi libertăţi fundamentale, impune caracterul temporar, limitat în timp, al acestora. Prin urmare, Curtea a reţinut că normele de procedură penală care dau posibilitatea organelor judiciare de a dispune măsurile

preventive ale controlului judiciar şi ale controlului judiciar pe cauţiune pentru perioade nelimitate contravin exigenţelor art.53 din Constituţie.

Noua reglementare:

Ordonanţă de urgenţă nr. 82 din 10 Decembrie 2014 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr. 911 din 15.12. 2014)

Precizare: La punctul 28 din Decizia nr. 712 din 4 decembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.211—217 din Codul de procedură penală se precizează că în privința efectelor deciziilor Curții Constituționale, potrivit art.147 alin.(1) din Constituție, „Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept." **În cauză, Curtea reține că remedierea deficienței de reglementare constatate prin prezenta decizie până la data publicării ei în Monitorul Oficial al României determină înlăturarea viciului de neconstituționalitate și menținerea în fondul activ al legislației a dispozițiilor art.211—217 din Codul de procedură penală, împreună cu corectivele aduse în sensul arătat prin prezenta decizie.**

De aceea, Guvernul a iniţiat modificări în regim de maximă urgenţă după data publicării deciziei CCR , care au fost introduse prin OUG nr. 82 din 10 Decembrie 2014 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 911 din 15.12. 2014, la numai 11 zile de la data pronunțării deciziei Curţii Constituţionale.

Așa cum propunea și Curtea Constituțională la punctual 24 din Decizia citată, adoptarea OUG nr. 82 din 10 decembrie 2014, determină înlăturarea viciului de neconstituționalitate și

menținerea în fondul activ al legislației a dispozițiilor art.211—217 din Codul de procedură penală.

De aceea, OUG nr. 82/2014 nu abrogă dispozițiile art 211- 217 din Codul de procedură penală ci introduce un articol nou :"Art. 215^1 care reglementează Durata controlului judiciar:

(1) În cursul urmăririi penale, măsura controlului judiciar se poate dispune de către procuror sau de către judecătorul de drepturi şi libertăţi pe o durată de cel mult 60 de zile.

(2) În cursul urmăririi penale, controlul judiciar poate fi prelungit de către procuror, prin ordonanţă, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi care să justifice prelungirea acestuia, fiecare prelungire neputând să depăşească 60 de zile.

(3) Dispoziţiile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi şi libertăţi.

(4) Ordonanţa procurorului prin care, în condiţiile alin. (2) sau (3), s-a prelungit măsura controlului judiciar se comunică în aceeaşi zi inculpatului.

(5) Împotriva ordonanţei procurorului prin care, în condiţiile prevăzute de alin. (2) şi (3), sa prelungit măsura controlului judiciar, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond, dispoziţiile art. 213 aplicându-se în mod corespunzător.

(6) În cursul urmăririi penale, durata măsurii controlului judiciar nu poate să depăşească un an, dacă pedeapsa prevăzută de lege este amenda sau închisoarea de cel mult 5 ani, respectiv 2 ani, dacă pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea mai mare de 5 ani.

(7) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanţa, în cursul judecăţii, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar faţă de inculpat pe o durată ce nu poate depăşi 60 de zile.

(8) În cursul judecăţii în primă instanţă, durata totală a controlului judiciar nu poate depăşi un termen rezonabil şi, în toate cazurile, nu poate depăşi 5 ani de la momentul trimiterii în judecată.

(9) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (8), instanţa de judecată poate dispune luarea unei alte măsuri preventive, în condiţiile legii."

De asemenea, OUG nr. 82/2014 mai face următoarele modificări ale dispozițiilor Codului de procedură penală privind durata maximă pentru care procurorul, respective judecătorul poate dispune măsura controlului judiciar sau măsura controlului judiciar pe cauțiune, precum și durata maximă pentru care se pot prelungi aceste măsuri:

Astfel, la articolul 207, privind verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alineatul (7), cu următorul cuprins:

"(7) Judecătorul de cameră preliminară, în cursul procedurii de cameră preliminară, verifică, din oficiu, periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauţiune sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menţinerea acestei măsuri. Dispoziţiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător."

La articolul 208, privind verificarea măsurilor preventive în cursul judecăţii, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (5), cu următorul cuprins:

"(5) În tot cursul judecăţii, instanţa verifică prin încheiere, din oficiu, periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauţiune sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menţinerea acestei măsuri. Dispoziţiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător."

La articolul 216, alineatul (3) se modifică şi va avea următorul cuprins:

"(3) Dispoziţiile art. 212-215^1 se aplică în mod corespunzător."

13. Decizia nr. 663 din data de 11.11.2014 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art.339-348 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.52 din data de 22.01.2015)

Curtea a admits excepția de neconstituționalitate privind **art.341 alin.(10) din Codul de procedură penală** și a constatat că soluția legislativă potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului" este neconstituțională.

Art. 341 alin.(10) din Codul de procedură penală

(10) Contestația se depune la judecătorul care a soluționat plângerea și se înaintează spre soluționare judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori, când instanța sesizată cu plângere este Înalta Curte de Casație și Justiție, completului competent potrivit legii, care se pronunță prin încheiere motivată, ***fără participarea procurorului și a inculpatului****, putând dispune una dintre următoarele soluții:*

a) respinge contestația ca tardivă, inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată și menține dispoziția de începere a judecății;

b) admite contestația, desființează încheierea și rejudecă plângerea potrivit alin.(7) pct.2, dacă excepțiile cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale au fost greșit soluționate.

Curtea a constatat că această soluţie legislativă este similară cu cea instituită deart.341 alin.(5) din Codul de procedură penală şi identică cu cea instituită în art.347 alin.(3)raportat la art.345 alin.(1) şi art.346 alin.(1) din acelaşi cod, cu privire la care, prin Decizianr.599 din 21 octombrie 2014 şi Decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, a statuat că judecarea plângerii ori a contestaţiei fără participarea părţilor, subiecţilor procesuali principali şi procurorului contravine dreptului la un proces echitabil în componentelesale referitoare la contradictorialitate şi oralitate, întrucât norma legală nu permite comunicarea către aceştia a documentelor care sunt de natură să

influenţeze decizia judecătorului şi nu prevede posibilitatea de a discuta în mod efectiv observaţiile depuse instanţei.

14. Decizia nr. 641 din data de 11.11.2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.344 alin.(4), art.345, art.346 alin.(1) și art.347 din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.887 din data de 05.12.2014)

Curtea a admis excepția de neconstituționalitate cu privire la **art.344 alin.(4), art.345 alin.(1) și în art.346 alin.(1), art.347 alin.(3)** din Codul de procedură penală, constatând următoarele:

1. Dispozițiile **art.344 alin.(4)** din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

Art.344 alin.(4): „La expirarea termenelor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătorul de cameră preliminară comunică cererile și excepțiile formulate de către inculpat ori excepțiile ridicate din oficiu parchetului, care poate răspunde în scris, în termen de 10 zile de la comunicare."

Curtea a arătat că din perspectiva contradictorialității, ca element definitoriu al egalității de arme și al dreptului la un proces echitabil, instanța constituțională apreciază că "norma legală trebuie să permit comunicarea către toate părțile din procesul penal — inculpat, parte civilă, parte responsabilă civilmente — a documentelor care sunt de natură să influențeze decizia judecătorului și să prevadă posibilitatea tuturor acestor părți de a discuta în mod efectiv observațiile depuse instanței".

2. Soluția legislativă cuprinsă în art.345 alin.(1) și în art.346 alin.(1) din Codul de procedură penală, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului", este neconstituțională.

Art.345: „(1) Dacă s-au formulat cereri și excepții ori a ridicat din oficiu excepții, judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra acestora, prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a inculpatului, la expirarea termenului prevăzut la art.344 alin.(4).

Art.346 alin.(1): „Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a inculpatului. Încheierea se comunică de îndată procurorului și inculpatului.”

Curtea a reţinut că, din perspectiva exigențelor dreptului la un proces echitabil, este suficient să li se asigure părților posibilitatea participării în această etapă procesuală, judecătorul putând decide asupra finalizării procedurii în camera preliminară și fără participarea părților atâta timp cât acestea au fost legal citate.

3. Dispozițiile art.347 alin.(3) din Codul de procedură penală raportate la cele ale art.344 alin.(4), art.345 alin.(1) și art.346 alin.(1) din același cod sunt neconstituționale.

Art.347, alin.(3) Dispozițiile art.343—346 se aplică în mod corespunzător.” (și în ceea ce privește contestația cu privire la soluția pronunțată de judecătorul de cameră preliminară, n.n.)

Curtea a reţinut că cele expuse anterior se aplică mutatis mutandis și în ceea ce privește procedura contestației împotriva soluției pronunțate de judecătorul de cameră preliminară. Pentru aceste motive, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și să a constatat că dispozițiile art.347 alin. (3) raportate la cele ale art.344 alin.(4), art.345 alin.(1) și art.346 alin.(1) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

15. Decizia nr. 599 din data de 20.10.2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.38 alin.(1) lit.f) și art.341 alin.(5)—(8) din Codul de procedură penală (Publicată în Monitorul Oficial nr.886 din data de 05.12.2014)

Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.341 alin.(5) din Codul de procedură penală și a constatat că soluția legislativă potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii „fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților” este neconstituțională.

Art. 341 alin. (5) - Judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților.

Curtea a constatat că dispozițiile art.341 alin. (5) din Codul de procedură penală referitoare la judecarea plângerii „fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților" contravin dreptului la un proces echitabil în componentele sale referitoare la contradictorialitate și oralitate, întrucât atât plângerea petentului, cât și notele scrise ale procurorului și ale intimaților sunt susceptibile de a influența soluția privind litigiul ce face obiectul acelei proceduri, determinantă cu privire la confirmarea/infirmarea stingerii acțiunii penale.

De asemenea, Curtea a arătat că din perspectiva contradictorialității și oralității, ca elemente esențiale ale egalității de arme și ale dreptului la un proces echitabil, legea trebuie să prevadă posibilitatea părților, subiecților procesuali principali și procurorului de a dezbate, în mod efectiv, observațiile depuse judecătorului de camera preliminară. Așa fiind, pentru realizarea acestor garanții este necesară citarea lor.

PROIECTE LEGISLATIVE

Proiectul privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenţei persoanei fizice: dobândirea de către avocat a calităţii de administrator al procedurii şi lichidator

Proiect de Hotarare de Guvern privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 151/2015privind procedura insolvenţei persoanei fizice

Legea insolvenţei persoanelor fizice nr. 151/2015 prevede posibilitatea avocaților – precum șI a practicienilor în insolvenţă, a executorilor judecătorești și a notarilor - de a fi administratori sau lichidatori în procedură.

În ceea ce îl privește pe avocat, condițiile pentru ca acesta să poată dobândi calitatea de administrator, respective lichidator în procedură sunt prevăzute de art. 12 din lege și sunt următoarele:

- a dobândit şi se află în exercitarea, în condiţiile legii, a profesiei de avocat;

- are o vechime de cel puţin 5 ani în profesia de avocat sau notar ori cumulat în aceste profesii sau în profesiile de practician în insolvenţă sau de executor judecătoresc şi este definitivat cel puţin în una dintre acestea;

- a absolvit cursuri de pregătire profesională în domeniul procedurii insolvenţei persoanei fizice şi în alte domenii cu relevanţă pentru administrarea procedurilor de insolvenţă;

- a fost admis la examenul pentru includerea în Lista administratorilor procedurii şi lichidatorilor pentru procedura insolvenţei persoanelor fizice;

- se bucură de o bună reputaţie, constatată potrivit statutului profesiei din care face parte;

- nu a fost sancţionat pentru săvârşirea unei abateri disciplinare în anul anterior depunerii cererii de includere în Lista administratorilor procedurii şi lichidatorilor pentru procedura insolvenţei persoanelor fizice;

- face dovada că deţine un sediu profesional corespunzător acestei activităţi.

Proiectul normelor metodologice detaliază toate aceste condiții, inclusiv din perspectiva profesiei de avocat.

1. **Dobândirea calităţii de administrator al procedurii şi lichidator**

Dobândirea calităţii de administrator al procedurii sau de lichidator de către persoanele care îndeplinesc condițiile legii se face pe baza unui examen organizat de corpul profesional din care face parte persoana respectivă, în cazul avocaților de Uniunea Naţională a Barourilor din România. (art. 78. alin. 1/Proiect)

Organizarea examenului se face pe baza unei curricule comune corpurilor profesionale, precum și a unui regulament de desfășurare al examenului și metodologii privind elaborarea subiectelor.

Curricula, regulamentul de desfășurare al examenului, metodologia privind elaborarea subiectelor, inclusiv programul de pregătire profesională anterior și ulterior momentului dobândirii calității de administrator al procedurii sau lichidator se va face în mod unitar potrivit Protocolului de colaborare pentru aplicarea prevederilor Legii încheiat între corpurile profesionale și institutele de pregătire profesională aferente celor respectivelor corpuri profesionale. (art. 78, alin. 2/Proiect)

Art 79 din proiect prevede modalitățile de organizare a examenului pentru dobândirea calității de administrator sau lichidator.

Examenul se organizează în mod unitar, la nivel naţional, însă separat de fiecare corp profesional în parte și constă într-o probă scrisă, sub forma unui test grilă. Lucrările vor fi notate de la 1 la 10, proporțional cu punctajul obținut, nota minimă de admitere fiind 7.

Cele patru corpuri profesionale vor desemna comisiile de redactare a subiectelor și de analizare a contestaţiilor. Fiecare corp profesional desemnează comisia de verificare a documentației de înscriere la examen și comisia de supraveghere, pentru buna desfășurare a examenului.

Candidaţii vor plăti o taxă de înscriere la examen, stabilită la nivelul celor patru corpuri profesionale, potrivit protocolului de colaborare.

Examenul pentru dobândirea calităţii de administrator al procedurii și lichidator se va desfăşura, de regulă, de două ori pe an, dacă conducerile celor patru corpuri profesionale nu decid altfel. Corpurile profesionale vor anunţa cu cel puţin 60 de zile înainte, pe site-urile proprii, data și locul desfășurării sesiunii de examen, precum şi data-limită pentru depunerea documentaţiei de înscriere.

2. **Pregătirea profesională**

Candidații la examen trebuie să facă dovada dovada absolvirii cursurilor de pregătire profesională în domeniul insolvenței persoanei fizice și în alte domenii cu relevanță pentru administrarea procedurilor de insolvență.

De asemenea, cei admiși deja, au obligația au obligația efectuării orelor de pregătire profesională inițială și continuă în domeniul insolvenței persoanei fizice sau în domenii cu relevanță pentru administrarea procedurilor de insolvență, organizate de corpul profesional din care fac parte, sub sancțiunea excluderii din Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor.

3. **Calculul vechimii**

Conform legii, una dintre condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un avocat pentru a fi administrator sau lichidator este o vechime de 5 ani în profesia de avocat ori cumulat cu vechimea în profesia de notar, practician în insolvență sau executor judecătoresc.

Din contextul proiectului normelor metodologice rezultă că, în cazul cumulării vechimii din mai multe profesii, avocatul trebuie să aibă o vechime de minim 3 ani în avocatură.

Astfel, la art. 81 din proiect, se precizează că vechimea de 3 ani în profesia de practician în insolvență, executor judecătoresc, avocat sau notar se calculează conform statutului şi legii speciale care reglementează profesia aplicabilă, luându-se în calcul și perioada până la data-limită pentru depunerea documentaţiei necesare susținerii examenului de înscriere pe Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor.

Vechimea de 5 ani în cazul cumulării vechimii în mai multe profesii se calculează conform statutului şi legii speciale care reglementează profesia aplicabilă, luându-se în calcul perioada cursă până la data limită pentru înscrierea la examenul în vederea includerii pe Lista administratorilor procedurii si lichidatorilor, respectiv până la data depunerii cererii de înscriere pe Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor.

4. **Desemnarea şi înlocuirea administratorului procedurii şi a lichidatorului**

Participanţii la procedura insolvenţei sunt debitorul, creditorii şi organele care aplică procedura de insolvenţă comisia de insolvenţă (în continuare comisia) şi administratorul procedurii, instanţele judecătoreşti şi lichidatorul.

Atât desemnarea administratorului cât și a lichidatorului se va face în mod aleatoriu, prin intermediul unei aplicaţii informatice în acest scop.

Desemnarea aleatorie va avea în vedere respectarea cumulativă a următoarelor principii:

a) se va desemna un administrator al procedurii care are sediul profesional în raza teritorială a comisiei de insolvenţă competentă să soluționeze cererea;

b) nicio persoană nu va putea fi desemnată administrator al procedurii în două sau mai multe dosare, mai înainte ca toate persoanele înscrise pe Lista administratorilor procedurii şi lichidatorilor pentru procedura insolvenţei persoanelor fizice sa fi fost desemnate în un dosar.

Proiectul prevede, în detaliu situațiile în care administratorul trebuie să refuze numirea ”din motive temeinice”, legate de diverse incompatibilități ce țin de interese în cauză, rudenie și altele.

În astfel de situații, comisia va proceda la desemnarea unui nou administrator al procedurii. De asemenea, tot din motivele temeinice enumerate în proiect, comisia dispune înlocuirea administratorul procedurii și la cererea creditorilor, debitorilor sau din oficiu.

Conform proiectului, pot constitui motive temeinice cu privire la înlocuirea administratorului procedurii și alte circumstanțe precum: nerespectarea termenelor şi obligaţiilor, întârzieri repetate, neglijenţă în efectuarea actelor, suspendarea calităţii de membru al corpului profesional din care face parte sau încetarea deţinerii unei astfel de calităţi, exprimarea unui comportament nedemn faţă de ceilalţi participanţi la procedură.

5. Desemnarea lichidatorilor

Desemnarea aleatorie a lichidatorilor de către instanţa de judecată se va face în baza tabelelor cu persoane înscrise pe Lista administratorilor procedurii şi lichidatorilor pentru procedura

insolvenţei persoanei fizice comunicate instanţei de către comisia de insolvenţă din judeţul în care se află instanţa.

În ceea ce privește înlocuirea lichidatorului dispozițiile referitoare la administratorii procedurii se aplică în mod corespunzător, în măsura în care prevederile respective nu sunt contrare specificului activităţii lichidatorului sau nu există prevederi contrare.

6. Onorarii și cheltuieli

Toate onorariile şi cheltuielile aferente administratorului procedurii şi lichidatorului sunt decontate din bugetul de stat, prin bugetul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, defalcat din bugetul Ministerului Economiei.

Onorariile administratorilor procedurii sau lichidatorilor sunt fixe, de succes, sau o combinație a acestora și sunt aprobate de Comisia de insolvență la nivel teritorial sau instanță.

Administratorul procedurii nu poate solicita o suplimentare a onorariului la care este îndreptăţit, prin raportare la numărul sau durata şedinţelor de conciliere la care participă.

În situația procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor, Comisia de insolvență la nivel teritorial stabilește onorariul fix al administratorului procedurii sau lichidatorului în cuantum lunar cuprins între 100 lei și 300 lei. În cazul valorificării unor bunuri din averea debitorului conform planului de rambursare din cadrul procedurii administrative pe bază de plan de rambursare a datoriilor, administratorul procedurii va fi îndreptăţit la un onorariu de succes de maxim 2,5% din valoarea activelor astfel valorificate.

În situația procedurii judiciare prin lichidare de active, instanța de judecată stabilește onorariul fix al lichidatorului procedurii, în cuantum lunar cuprins între 100 lei și 300 lei și/sau onorariu de succes de maxim 2,5% din valoarea activelor valorificate.

Pentru administratorul procedurii sau lichidatorul înregistrat ca plătitor detaxă pe valoare adăugată, la onorariu se va adăuga și contravaloarea taxei pe valoare adăugată.

În situația în care administratorul procedurii, pentru motive neimputabile, este înlocuit pe parcursul derulării etapelor procedurii pe bază de plan de rambursare a datoriilor sau prin lichidare de active, onorariul se divide cu noul administrator raportat la perioada de timp cât și-a exercitat mandatul din maximul aprobat.

În ce privește cheltuielile, potrivit proiectului fiecare dintre participanţi suportă propriile cheltuieli efectuate cu participarea la şedinţele de conciliere.

Constituie cheltuieli de procedură admise la decontare cheltuielile necesare pentru notificări, convocări, taxe, timbre, tarife, expertize contabile, evaluări, comunicări ale actelor de procedură, inclusiv cheltuieli de transport efectuate de administratorul procedurii și/sau lichidator.

Nu sunt decontate următoarele: cheltuielile de funcţionare ale sediului profesional, consumabile, abonamente, cotizaţii profesionale, asigurări de răspundere, comisioanele bancare, alte cheltuieli indirecte.

Cheltuielile de procedură se achită înaintea onorariilor, pe baza decontului înaintat de administratorul procedurii sau lichidator, în termen de 30 de zile de la data depunerii decontului.

Cheltuielile de procedură vor fi decontate numai pe bază de documente justificative.

A se vedea și CSM :**Minuta Grupului de lucru pentru analizarea proiectului de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.151/2015 privind procedura insolvenţei persoanelor fizice**

PROFESIA DE AVOCAT

ICCJ: Profesia de avocat nu poate fi exercitată decât de personae care dețin legal titlul professional de avocat dobândit în cadrul barourilor înființate și organizate prin lege cu

procedura prevăzută de lege. Persoanele care exercită acte specifice profesiei de avocat sub titlul de ”avocat” pretins atribuit de asociații înființate de particulari săvârșesc infracțiunea de exercitare fără drept a profesiei de avocat.

Decizia nr.15 în dosarul nr.10/2015

În dosarul nr. 10/2015 Completul pentru soluționare recursurilor în interesul legii al Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a pronunțat astăzi, 21.09.2015, în sensul că „Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr.51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat republicată, cu modificările și completările ulterioare, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăzută de art. 348 Cod penal.”

Recursul în interesul legii a fost promovat de Ministerul Public deoarece a existat o practică judiciară neunitară: într-o orientare, instanțele au considerat că persoanele care nu fac parte din formele de organizare profesională consacrate prin Legea nr.51/1995, republicată, și își desfășoară activitatea în cadrul unor structuri constituite din inițiativa unor persoane particulare, săvârșesc infracțiunea prevăzută de art.348 din Codul penal / art.281 din Codul penal anterior, privind exercitarea fără drept a unei profesii, iar alte instanțe au considerat că persoanele mai sus menționate nu pot fi trase la răspundere pentru comiterea infracțiunii de exercitare fără drept a unei profesii sau activități, deoarece nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art.348 din Codul penal (art.281 din Codul penal anterior).

Potrivit hotărârii date de instanța supremă în soluționarea recursului în interesul legii, exercitarea profesiei de avocat în România se poate face numai de avocații înscriși în entitățile care constituie forme de organizare profesională recunoscute de Legea nr.51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, respectiv barourile care fac parte din Uniunea Națională a Barourilor din România, înființată și organizată prin lege.

Însușirea temeiurilor invocate în recursul în interesul legii înlătură orice interpretare care adaugă nepermis sau refuză aplicarea strictă a legii, care nu a permis niciodată înființarea

barourilor de către particulari. Hotărârea pronunțată în soluționarea recursului în interesul legii pune capăt unei practici judiciare neunitare care a adus grave prejudicii intereselor justițiabililor și consumatorilor de servicii juridice, care au fost induși în eroare cu privire la dobândirea și folosirea titlului profesional de avocat în activități care, potrivit legii, sunt rezervate persoanelor care asigură exercitarea calificată a dreptului constituțional la apărare cu garanțiile pe care legea le conferă celor care au dobândit, potrivit legii, calitatea de avocat.
Corpul profesional al avocaților își exprimă convingerea că vor fi respectate strict reglementările legale care impun tuturor entităților care fac parte din sistemul judiciar obligația de a respecta interpretarea data de Înalta Curte de Casație și Justiție în exercitarea rolului său prevăzut de Constituție de a asigura interpretarea și aplicarea unitara a legilor, pentru asigurarea securității juridice și judiciare a cetățenilor și pentru proteguirea, potrivit legii, a dobândirii și utilizării titlului profesional de avocat.

Președinte al U.N.B.R.,

av. dr. Gheorghe Florea

Semnarea „Cartei interprofesionale între judecători, procurori şi avocaţi”

La data de 23 septembrie 2015, în Aula Institutului Naţional al Magistraturii, a avut loc Conferinţa internaţională cu tema „Dialogul interprofesional între judecători, procurori şi avocaţi – necesitate în consolidarea Justiţiei în societatea democratică în România”,

În cadrul conferinței a fost semnată „**Carta interprofesională între judecători, procurori și avocați**” , document care stabilește cadrul dialogului interprofesional.

În Cartă sunt prevăzute aspecte privind rolul judecătorilor, procurorilor în înfăptuirea justiției, etica şi deontologia judecătorilor, procurorilor şi avocaţilor români, formarea judecătorilor, procurorilor şi avocaţilor români și dialogul interprofesional continuu între judecătorii, procurorii şi avocaţii români şi cooperarea internaţională.

DREPT COMUNITAR

CJUE: O persoană fizică ce exercită profesia de avocat și încheie un contract de credit cu o bancă, fără ca scopul creditului să fie precizat în acest contract, poate fi considerată „consumator” atunci când contractul menționat nu este legat de activitatea profesională a acestui avocat

HOTĂRÂREA CJUE din 3 septembrie 2015 în cauza în cauza C‑110/14 - Horațiu Ovidiu Costea împotriva SC Volksbank România SA „Trimitere preliminară – Directiva 93/13/CEE – Articolul 2 litera (b) – Noțiunea «consumator» – Contract de credit încheiat de o persoană fizică ce exercită profesia de avocat – Rambursarea creditului garantată cu un imobil care aparține cabinetului de avocat al împrumutatului – Împrumutat care are cunoștințele necesare pentru a aprecia caracterul abuziv al unei clauze înainte de încheierea contractului”

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că articolul 2 litera (b) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretat în sensul că o persoană fizică ce exercită profesia de avocat și încheie un contract de credit cu o bancă, fără ca scopul creditului să fie precizat în acest contract, poate fi considerată „consumator”, în sensul acestei dispoziții, atunci când contractul menționat nu este legat de activitatea profesională a acestui avocat. Împrejurarea că creanța născută din același contract este garantată printr‑o garanție ipotecară contractată de această persoană în calitate de reprezentant al cabinetului său de avocat și având ca obiect bunuri destinate exercitării activității profesionale a persoanei respective, precum un imobil care aparține acestui cabinet, nu este relevantă în această privință.

1. **Litigiul principal**

Domnul Costea, de profesie profesia de avocat, a încheiat un contract de credit cu Volksbank. În contract se preciza, în secțiunea sa referitoare la obiectul contractului, că acest credit se acordă pentru „acoperirea cheltuielilor personale curente” ale domnului Costea.

Însă rambursarea acestui împrumut a fost garantată cu o ipotecă constituită asupra unui imobil care aparține cabinetului de avocat al domnului Costea.

Contractul de credit a fost semnat de domnul Costea, pe de o parte, în calitate de împrumutat și, pe de altă parte, în calitate de reprezentant al cabinetului său de avocat, având în vedere calitatea de garant ipotecar a acestuia din urmă. În aceeași zi, această ipotecă a fost constituită prin convenție notarială distinctă între Volksbank și acest cabinet de avocat care era reprezentat în acest act de domnul Costea.

La 24 mai 2013, domnul Costea a formulat la Judecătoria Oradea o cerere prin care solicita, pe de o parte, constatarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale referitoare la un comision de risc și, pe de altă parte, anularea acestei clauze și rambursarea acestui comision perceput de Volksbank.

2. Întrebarea preliminară

În aceste condiții, Judecătoria Oradea a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 2 litera (b) din Directiva 93/13[…], în privința definirii noțiunii «consumator», trebuie interpretat în sensul că include sau, dimpotrivă, în sensul că exclude din această definiție o persoană fizică ce are profesia de avocat și încheie cu o bancă un contract de credit, fără a specifica scopul creditului, în cadrul aceluiași contract specificându-se calitatea de garant ipotecar a cabinetului avocațial al acestei persoane fizice?”

3. Considerentele hotărârii

Astfel cum prevede al zecelea considerent al Directivei 93/13, normele uniforme privind clauzele abuzive ar trebui să se aplice tuturor contractelor încheiate între „consumatori” și „vânzători sau furnizori”, noțiuni definite la articolul 2 literele (b) și (c) din această directivă.

Conform acestor definiții, „consumator” înseamnă orice persoană fizică ce, în cadrul contractelor reglementate de directiva menționată, acționează în scopuri care se află în afara activității sale profesionale. Pe de altă parte, „vânzător sau furnizor” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce, în cadrul contractelor reglementate de Directiva 93/13, acționează în scopuri legate de activitatea sa profesională, publică sau privată.

Prin urmare, directiva menționată definește contractele cărora li se aplică prin referire la calitatea contractanților, după cum aceștia acționează sau nu acționează în scopuri legate de activitatea lor profesională. Acest criteriu corespunde ideii pe care se bazează **sistemul de protecție pus în aplicare prin aceeași directivă, și anume aceea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare**, situație care îl conduce să adere la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora

În acest context, s-a pus problema **dacă un avocat s-ar putea afla într-o asemenea situație de inferioritate.** Curtea a luat în considerare inegalitatea dintre „clienții-consumatori” și avocați, în special din cauza diferențelor dintre părțile contractante în materie de informare

Însă, așa cum constată Curtea, această considerație nu poate exclude posibilitatea de a califica un avocat drept „consumator”, în sensul articolului 2 litera (b) din directiva menționată, atunci când acest avocat acționează în scopuri care se află în afara activității sale profesionale. Aceasta deoarece **noțiunea „consumator” are un caracter obiectiv și este independentă de cunoștințele concrete pe care persoana în cauză le poate avea** sau de informațiile de care această persoană dispune în mod real. Așadar, chiar dacă s-ar considera că un avocat dispune de un nivel ridicat de competențe tehnice aceasta nu ar permite să se prezume că nu este o parte defavorizată în raport cu un vânzător sau furnizor.

Astfel, un avocat care încheie, cu o persoană fizică sau juridică ce acționează în scopuri legate de activitatea sa profesională, un contract care, în special ca urmare a inexistenței unei legături cu activitatea cabinetului său, nu este legat de exercitarea profesiei de avocat se află, față de această persoană, în situația de inferioritate.

Pe de altă parte, cauza principală are ca obiect determinarea calității de consumator ori de vânzător sau furnizor a persoanei care a încheiat contractul principal, și anume contractul de credit, iar nu a calității acestei persoane în cadrul contractului accesoriu, și anume garanția ipotecară, care garantează plata datoriei născute din contractul principal. Într-o cauză precum cea în discuție în litigiul principal, calificarea drept consumator ori vânzător sau furnizor a avocatului în cadrul angajamentului său de garant ipotecar nu poate determina, în consecință, calitatea sa în cadrul contractului principal de credit.